

95/24

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s prostředky státního rozpočtu kapitoly „Ministerstvo životního prostředí“

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1995 pod číslem 95/24. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Smělík.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodárnost a účelnost nakládání s rozpočtovými prostředky v roce 1995 a dodržování rozpočtové kázně při zabezpečování péče o životní prostředí.

Kontrolu provedli v období od listopadu 1995 do března 1996 kontroloři z Odboru životního prostředí a výstavby NKÚ v Praze a z Oblastních odborů NKÚ v Českých Budějovicích, Hradci Králové a Třebíči.

Kontrolovanými osobami byly:

I. Ministerstvo životního prostředí (dále jen "MŽP"),
Praha

II. Rozpočtové organizace:

- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha
- Správa chráněných krajinných oblastí ČR, Praha

III. Příspěvkové organizace:

- Český hydrometeorologický ústav, Praha
- Správa Krkonošského národního parku, Vrchlabí
- Správa národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava, Vimperk*
- Správa národního parku Podyjí, Znojmo*

IV. Obchodní společnost:

- Povodí Labe, a. s., Hradec Králové

V. Okresní a městské úřady:

- Okresní úřad Znojmo
- Okresní úřad Česká Lípa
- Městský úřad Milovice

VI. Občanská sdružení

- Junák, Svoboda nad Úpou
- Brontosaurus Krkonoše-Sever, Horní Maršov

Námítky proti kontrolním protokolům, které podaly kontrolované osoby v 8 případech, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutím o námitkách, která podaly kontrolované osoby MŽP, Správa národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava, Správa národního parku Podyjí a Okresní úřad Znojmo, byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

* Pozn.: Název organizace je v textu kontrolního závěru uveden v podobě podle zřizovací listiny.

Kolegium NKÚ na svém XI. zasedání dne 10. 6. 1996

schválilo usnesením č. 3/XI/96
kontrolní závěr v tomto znění:

I. Ministerstvo životního prostředí porušilo:

A. 1. ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny."

O d ů v o d n ě n í:

MŽP neoprávněně vyplatilo 200 000 Kč z rozpočtových prostředků roku 1995 (tj. dohodnutou cenu včetně DPH) za "Plán péče pro navrhovanou CHKO Novohradské hory", který má být zpracován až v roce 1996.

Podobně u dalších 9 smluv uzavřených celkem na částku 1 914 651 Kč bylo sjednáno věcné plnění až v roce 1996. Přitom celá cena díla byla uhrazena v závěru roku 1995, tj. před odevzdáním díla, z rozpočtových prostředků roku 1995. Na základě konečných faktur byla takto neoprávněně proplacena částka 602 857 Kč;

A. 2. ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. (viz citace v bodě A. 1),

ustanovení § 3 odst. 2 písm. d) vyhlášky Ministerstva financí České republiky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací (dále jen "vyhláška MF ČR č. 205/1991 Sb."), kde je mj. uvedeno:

"Jako správce kapitoly ústřední orgán především ...

d) usměřňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ...",

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je uvedeno:

"Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejhospo-

dárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků. Rozpočtové prostředky může používat jen k účelům, pro které byly určeny, a to na krytí nezbytných potřeb, na opatření zakládající se na právních předpisech a k zajištění nerušeného chodu organizace; prostředky může čerpat jen do výše stanovené ve státním rozpočtu republiky nebo rozpočtu zřizovatele, a to v mezích závazných ukazatelů a v souladu s věcným plněním."

O d ů v o d n ě n í:

- a) MŽP na realizaci projektu č. GA/1368/94 "Návrh předpisu o odpovědnosti za sanaci škod na ŽP, jejichž původce není znám" uzavřelo smlouvu, podle které byl neoprávněně finančně zvýhodněn řešitel projektu. Za projekt zpracovaný v letech 1994 - 95 a v souladu s rozpočtem bylo jeho řešiteli vyplaceno celkem 400 000 Kč. V kalkulaci ceny projektu byla neoprávněně zahrnuta i daň z příjmů. Daň z příjmů ve výši 65 000 Kč zahrnul řešitel úkolu do nákladů na řešení v rozporu s ustanovením § 2 odst. 1 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách. Tento titul není uveden ani v ustanovení § 24 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, kde jsou specifikovány jednotlivé výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Prostředky na sociální a zdravotní pojištění byly v kalkulaci ceny projektu zahrnuty v částce o 125 573 Kč vyšší, než odpovídá platným právním předpisům (zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, a zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění - oba ve znění pozdějších předpisů). V důsledku neohospodárného postupu uhradilo MŽP řešiteli projektu neoprávněně částku 190 573 Kč.
- b) MŽP z rozpočtových prostředků roku 1994 určených na likvidaci škod po sovětské armádě povolilo investorům zaplatit předem 567 781 Kč za práce, které dodavatelé provedli až v roce 1995. V době poskytnutí těchto prostředků nemělo MŽP uzavřeny mandátní smlouvy s investory na rok 1995 a rovněž investoři neměli uzavřeny smlouvy s dodavateli na provedení prací v roce 1995. Tyto prostředky tedy byly poskytnuty bez smluvního zabezpečení. Obdobně MŽP postupovalo v roce 1995, kdy z rozpočtových prostředků roku 1995 povolilo investorům zaplatit předem 300 507 Kč za práce, které dodavatelé provedli až v roce 1996.

MŽP nezabránilo poskytnutí zálohy ve výši 804 969 Kč z rozpočtových prostředků roku 1994 na práce, které dodavatelé provedli v roce 1995. Práce byly pak proplaceny znovu z rozpočtových prostředků roku 1995. Neoprávněně použité prostředky byly v průběhu kontroly vráceny na účet MŽP.

MŽP neprovádělo průběžnou kontrolu plnění mandátních smluv a nekontrolovalo, jak je prováděn investorský dozor ze strany investorů, kterým svěřilo finanční prostředky. Investoři neprováděli odpovídající investorskou činnost, nebyla dodržována stanovená cena za jednotku výkonů, docházelo k zálohování prací bez

souhlasu MŽP, což mandátní smlouva nepřipouštěla. Takto bylo proplaceno nejméně 2 654 278 Kč. Faktury dodavatelů nebyly dokládány soupisem provedených prací a investoři nevedli oddělené účtování o přidělených prostředcích.

MŽP dále uzavřelo v roce 1995 prostřednictvím smluvních investorů smlouvy s jednotlivými dodavateli řádově s každým v objemu několika mil. Kč, přičemž celková částka činila 139 074 683 Kč. Na tyto zakázky nevyhlásilo veřejné soutěže na dodavatele ve smyslu ustanovení zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Veřejné soutěže pro jednotlivé lokality vyhlásilo pouze v roce zahájení prací (1993 nebo 1994), přičemž smlouvy byly uzavírány vždy na jeden rok na základě dílčích projektů. Práce byly prováděny bez jasného vymezení předmětu díla (např. stanovení konkrétních parametrů, kterých má být dosaženo), doby a ceny, za kterou budou cíle dosaženy;

A. 3. ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576 /1990 Sb.

(viz citace v bodě A.1),

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205 /1991 Sb.,

(viz citace v bodě A.2.),

ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) zákona č. 563 /1991 Sb., o účetnictví, kde je mj. uvedeno:

"Účetní doklady jsou originální písemnosti, které musí mít tyto náležitosti: ...

b) popis obsahu účetního případu ...",

ustanovení § 536 odst. 2 a 3 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, kde je mj. uvedeno:

"Dílem se rozumí zhotovení určité věci, pokud nespadá pod kupní smlouvu, montáž určité věci, její údržba, provedení dohodnuté opravy nebo úpravy určité věci nebo hmotně zachycený výsledek jiné činnosti."

"Cena musí být ve smlouvě dohodnuta nebo v ní musí být alespoň stanoven způsob jejího určení, ledaže strany ve smlouvě projeví vůli uzavřít smlouvu i bez tohoto určení."

ustanovení § 537 odst. 1 téhož zákona, kde je mj. uvedeno:

"Zhotovitel je povinen provést dílo ... ve sjednané době..."

O d ů v o d n ě n í:

- a) MŽP proplatilo z rozpočtových prostředků roku 1995 neoprávněně 40 000 Kč za práce - vývoj programu (softwaru) - provedené v roce 1994. Dále proplatilo témuž dodavateli fakturu na 20 000 Kč, která nebyla podložena věcným plněním. Byla uzavřena smlouva obsahující části, které mohly vést ke vzniku rozporů, a to až po vyplacení předmětné částky. Proplacené faktury nejsou doloženy popisem účetního případu.
- b) MŽP neprokázalo, že rozpočtové prostředky ve výši 431 400 Kč použilo k účelu, na který byly určeny (pořízení softwaru).

Uzavřelo smlouvy o dílo se dvěma fyzickými osobami na činnosti spočívající zejména ve správě, údržbě a rozvoji hardwaru a softwaru, zajištění technické a programové podpory databázových systémů. Ve smlouvách není vymezen předmět díla, sjednána celková cena, sjednán termín dokončení díla. Plnění je sjednáno na dobu neurčitou s tříměsíční výpovědní lhůtou. Z plnění smluv nebyl doložen žádný výstup. O zadávání prací, jejich vyhodnocení, pobytu dodavatelů prací v budově MŽP ani o jejich celkovém měsíčním hodnocení nevede MŽP žádné záznamy. Faktury neobsahují popis účetního případu. Původně byly tyto činnosti zabezpečovány pracovníky MŽP. Fakturované částky zaplacené na základě těchto smluv (à 100 hodin měsíčně - celkem po dobu 11 měsíců) činily v roce 1995 celkem 431 400 Kč a byly uhrazeny z prostředků určených na pořízení softwaru. Jedná se o podstatně vyšší částku, než činí roční výdaj za kvalifikovaného zaměstnance na plný úvazek (T 11/10). Přitom útvar MŽP, pro který jsou práce vykonávány, neměl po celý rok 1995 plný stav zaměstnanců.

Ve stejném období se stejnými dodavateli uzavřelo MŽP další smlouvy o dílo. S jedním na vypracování prezentace MŽP na Internetu za 80 000 Kč s dobou plnění 14 dnů a s druhým na vypracování projektu restrukturalizace lokální počítačové sítě MŽP rovněž za 80 000 Kč a s dobou plnění 7 dnů.

Způsob zabezpečení předmětných prací pro MŽP oběma dodavateli byl v době kontroly nezměněn;

A. 4. ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb.
(viz citace v bodě A.2).

O d ů v o d n ě n í:

a) MŽP v rozporu se zákonem č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, neoprávněně a nehospodárně přidělovalo stejnokroje. Zákon vymezuje okruh zaměstnanců s právem nosit stejnokroj a rovněž stejnokroj specifikuje. Jeho vzhled je popsán ve vyhlášce MŽP ČR č. 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 114/1992 Sb.; v ustanovení § 21 odst. 4 se ukládá vybavit stejnokroje služebním odznakem, jehož podstatou je státní znak, a služebním označením.

V prosinci 1995 MŽP zakoupilo pro vybrané zaměstnance ministerstva ošacení za 670 748 Kč, které nebylo do doby ukončení kontroly opatřeno služebním označením, ani státním znakem a zčásti neodpovídalo ani předepsané specifikaci stejnokrojů. Toto ošacení přidělilo zaměstnancům, kteří nebyli k nošení stejnokroje ze zákona č. 114/1992 Sb. oprávněni.

b) MŽP uzavřelo smlouvu "o obecných podmínkách kupní smlouvy k prodeji stejnokrojových součástek", na jejímž základě pak byly nakoupeny stejnokroje pro zaměstnance ministerstva i jím zřízených organizací, např. Správy chráněných krajinných oblastí ČR. Při uzavření smlouvy nepostupovalo hospodárně z hledis-

ka vynakládání státních prostředků tím, že nesjednalo způsob, jakým bude cena zboží upravována v dalších obdobích - byla sjednána pouze povinnost prodávajícího "zaslat kupujícímu nový ceník".

c) MŽP organizačním opatřením zrušilo funkci poradce ministra. Ministerstvo ukončilo se zaměstnancem, který tuto funkci zastával, pracovní poměr dohodou z důvodu nadbytečnosti a vyplatilo odstupné ve výši 38 184 Kč. Přitom při organizační změně došlo v příslušném útvaru ke zvýšení počtu pracovních míst z původních 38 na 46 a MŽP přijalo za 3 měsíce do funkce poradce ministra dalšího zaměstnance.

d) MŽP nezajistilo kvalitní uzavírání smluv při vynakládání prostředků státního rozpočtu. Z 87 předložených smluv v 61 % případů nebyl sjednán sankční postih při jejich neplnění a ve stejném počtu případů byly dohodnuty smluvní ceny bez kalkulace. Ve více než polovině případů nebyly pořizovány zápisy o převzetí díla, hodnocena kvalita a využitelnost přebíraných výsledků a smlouvy neobsahovaly přílohu dokumentující oprávnění řešitele příslušnou činnost vykonávat. Ve 25 % smluv bylo sjednáno poskytování záloh v průběhu řešení bez vazby na věcné plnění a v 16 % smluv nebyl jasně vymezen předmět díla. Dodatky ke smlouvám obsahovaly pouze zvýšení ceny bez věcného odůvodnění.

e) MŽP uzavřelo "Rámcovou smlouvu o odborné spolupráci a poskytování právního poradenství" s pevně stanovenou částkou k úhradě výloh dodavatele 23 750 Kč čtvrtletně, při dohodnutém rozsahu prací 19 hodin za měsíc. Odměna byla v dohodnuté výši proplacena na základě 4 faktur bez specifikace předmětu plnění v celkové částce 95 000 Kč. Nevýhodnost smlouvy spočívá v tom, že byla sjednána paušální odměna, která nezavazuje dodavatele k předkládání vyúčtování s časovou specifikací práce, jako je tomu při sjednané hodinové odměně, která umožňuje sledovat přímo a podrobně hospodárnost vynakládaných prostředků.

g) MŽP za opravy a servis výpočetní techniky zaplatilo nejméně 1 226 818 Kč. Přitom nemělo záznamy (zápisy) o provedených opravách výpočetní techniky - kontrole věcného a finančního plnění. Nejsou k dispozici záznamy o původních vyměněných dílech výpočetní techniky, a to ani v případech provedení repase počítačů.

Vybavování MŽP výpočetní technikou v minulých letech a částečně i v průběhu roku 1995 probíhalo bez zpracované koncepce. Přitom na příslušném majetkovém účtu MŽP je k 31. 12. 1995 evidován majetek (počítače, tiskárny) v hodnotě 43 613 626 Kč;

A. 5. ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.
(viz citace v bodě A.1),

ustanovení § 17 odst. 1 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

"Zřizovatel poskytuje příspěvkové organizaci příspěvek na činnost, tj. příspěvek k úhradě její provozní činnosti..."

O d ů v o d n ě n í:

MŽP zvýšilo příspěvek na činnost Správy národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava o 250 000 Kč s účelovým určením na krytí nákladů spojených s financováním výjezdního zasedání vlády ČR. Úhrada těchto výdajů nesouvisí s činností příspěvkové organizace Správa národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava vymezenou ve zřizovací listině.

Použilo tak prostředky své kapitoly mimo svoji zákonem stanovenou působnost a v rozporu s jejich předepsaným použitím. Prostředky ve výši 250 000 Kč byly takto neoprávněně použity k jinému účelu, než na který byly ve státním rozpočtu určeny;

A. 6. ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

"Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu zúčtování se státním rozpočtem republiky."

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb.

(viz citace v bodě A.2),

ustanovení bodu II./2/c usnesení vlády ČR č. 533 ze dne 24. 9. 1993, o státním rozpočtu České republiky na rok 1994, které mj. ukládá členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů *"... nezahajovat žádné stavby nad 30 mil. Kč v ústředních orgánech a jimi zřízených rozpočtových a příspěvkových organizacích z limitu prostředků státního rozpočtu bez souhlasu ministerstva financí ..."*

O d ů v o d n ě n í:

MŽP nepostupovalo v souladu s výše uvedenými právními předpisy, přičemž rovněž nerespektovalo Zásady pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořizování investičního majetku, č. j. 113/1 679/1994, uveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 4/1994, které Ministerstvo financí (dále jen "MF") vydalo k jednotnému postupu pro čerpání prostředků státního rozpočtu. Podle těchto Zásad se v rámci systémové dotace účelově stanovují jmenovité akce nad 5 mil. Kč investičních výdajů pro pořízení investičního majetku a sumárně drobné stavby a ostatní investice do 5 mil. Kč.

MŽP povolilo Správě národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava z prostředků systémové dotace, které byly zákonem o státním rozpočtu na rok 1994 určeny na drobné investiční akce do 5 mil. Kč, uhradit část nákladů dvou staveb, které nebyly původně plánované, a to "Hájenka Vimperk" s rozpočtovými náklady 7 700 000 Kč a "Pořízení a rekonstrukce správní budovy" s rozpočtovými náklady 36 600 000 Kč. Tuto stavbu povolilo zahájit bez souhlasu MF;

A. 7. ustanovení § 31 odst. 2 písm. e) zákona č. 576/1990 Sb., kde je uvedeno:

"Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat: ..."

e) vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření, ..."

O d ů v o d n ě n í:

MŽP vymezilo majetek nových rozpočtových organizací Správa chráněných krajinných oblastí ČR a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, které vznikly rozdělením Českého ústavu ochrany přírody, neúplně. Rozhodnutí ministra o jejich zřízení neobsahuje vymezení majetku umožňující jednoznačně stanovit právo hospodaření;

A. 8. ustanovení § 16 odst. 4 vyhlášky MF ČR 205/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

"V návaznosti ... stanoví zřizovatel příspěvkové organizaci rovněž hospodářský výsledek, tj. rozdíl mezi plánovanými náklady a výnosy, jako základ pro výpočet objemu přidělu do jejich fondů ..."

O d ů v o d n ě n í:

MŽP nestanovilo pro rok 1995 hospodářský výsledek žádné příspěvkové organizaci;

A. 9. ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb.

(viz citace v bodě A.2),

ustanovení § 6 písm. e) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

e) využívat právní prostředky k ochraně národního majetku, chránit právo hospodaření s národním majetkem proti neoprávněným zásahům, včas uplatňovat právo na náhradu škody proti těm, kteří za škodu odpovídají, a uplatňovat právo na vydání neoprávněného majetkového prospěchu proti tomu, kdo jej na úkor organizace získal."

O d ů v o d n ě n í:

V kontrolovaném období nebylo na MŽP k 31. 12. 1995 dořešeno 102 škodních případů v celkové hodnotě 1 121 890 Kč. Z této částky připadá 48 737 Kč na 6 škodních případů z roku 1992 a 230 132 Kč na 30 škodních případů z roku 1993. V těchto případech, kdy odpovědná osoba za způsobenou škodu je známa, nemůže MŽP náhradu škody z důvodu promlčení vymáhat.

Ze 17 předložených škodních případů za rok 1995 nebyl vyřešen žádný;

B. 1. ustanovení § 7 odst. 1, 3 a 4 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."

"Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky."

"Účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka s přihlédnutím ke všem okolnostem účetního případu neporušila povinnosti uložené jí tímto zákonem,"

ustanovení § 29 odst. 1 téhož zákona, kde je uvedeno:

"Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."

O d ů v o d n ě n í:

MŽP do svého účetnictví a rozpočtu nezahrnulo pohledávky splátek půjček poskytnutých v letech 1991 a 1992 ze Státního programu péče o životní prostředí, který převzalo od 1. 1. 1993 po zrušení Federálního výboru pro životní prostředí, mj. i proto, že neprovádělo řádně inventarizaci. Splátky poukazované na účet MŽP jsou zaúčtovány jako ostatní a nahodilé příjmy od organizací, a to přesto, že se jedná o příjmy, které jsou spláceny na základě platných smluv a splátkových kalendářů, a tedy o příjmy očekávané a právně vymahatelné. V roce 1994 bylo na účet MŽP poukázáno 1 750 000 Kč, v roce 1995 pak 1 830 000 Kč těchto prostředků;

B. 2. ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. (viz citace v bodě B.1),

ustanovení § 13 odst. 1 písm. c) zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

"Účetní jednotky účtující v soustavě podvojného účetnictví účtují: ...

c) v knihách analytické evidence, v nichž podrobně rozvádějí účetní zápisy hlavní knihy."

O d ů v o d n ě n í:

V účetních výkazech byly u některých položek uváděny nesprávné údaje a v některých součtových položkách účetních výkazů byly rovněž zjištěny chyby, a to např. ve "Výkazech o plnění příjmů a výdajů rozpočtových organizací" a v "Přehledu rozpočtových opatření".

MŽP v knihách analytické evidence u některých výdajových položek vykazuje u správců dílčích rozpočtů rozpočtové prostředky jako nečerpané, přestože ve skutečnosti čerpány byly a jejich čerpání je vykazováno u jiných správců dílčích rozpočtů v záporných hodno-

tách. Není tak zajištěno věrné zobrazení skutečnosti a není průkazně a přehledně vykazován soulad čerpání s rozpočtem. Tato skutečnost byla zjištěna např. při vykazování čerpání prostředků na "Ostatní služby technického charakteru - práce nevýrobní povahy", ze kterých MŽP (resp. jeho organizační jednotky) hradilo zpracování projektů, studií, posudků, expertiz a pod.;

B. 3. ustanovení § 7 odst. 1, 3 a 4 zákona č. 563/1991 Sb. (viz citace v bodě B.1),

ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., kde je mj. uvedeno:

"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ..."

O d ů v o d n ě n í:

MŽP nevede ve své účetní evidenci pozemky, které získalo bezúplatným převodem práva hospodaření, a neprovedlo ocenění těchto pozemků. Jedná se o pozemky v k. ú. Vršovice (ul. Vršovická a Kodaňská), na kterých jsou postaveny budovy, ve kterých MŽP sídlí;

B. 4. ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. (viz citace v bodě A.3).

O d ů v o d n ě n í:

MŽP proplácelo faktury za opravy a servis výpočetní techniky, které nebyly doloženy popisem obsahu účetního případu. Faktury jsou formulovány obecně "oprava PC ..." a většinou nejsou doloženy žádnou specifikací podle jednotlivých položek prací a materiálů. Dodavatel fakturoval zvlášť materiál a zvlášť souhrnnou fakturou za bližší nestanovené období prací, přičemž nebyla vždy vymezena návaznost mezi těmito fakturacemi. Nebyly prováděny zápisy o převzetí práce, a to ani u finančně náročnějších oprav;

C. ustanovení § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, kde je uvedeno:

"K uzavření smlouvy na veřejnou zakázku vyhlášenou zadavatel obchodní veřejnou soutěž o nejvýhodnější nabídku. Při obchodní veřejné soutěži postupuje zadavatel podle obchodního zákoníku, pokud tento zákon nestanoví jinak."

"Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v § 49 nebo v § 50 tohoto zákona."

když v ustanovení § 49 odst. 1 písm. a), b), d) téhož zákona je mj. uvedeno:

"Uzavření smlouvy na podkladě písemné výzvy zasláné zadavatelem zájemcům o veřejnou zakázku se připouští v případě

- a) naléhavé potřeby (havárie, přírodní katastrofa),*
- b) jde-li o specializovanou veřejnou zakázku ...,*
- d) veřejné zakázky, kdy výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty je nižší než 5 000 000 Kč, jde-li o nemovitost s výjimkou nájmu nebo o soubor strojů a zařízení tvořících samostatný funkční celek, a 1 000 000 Kč v ostatních případech ... "*

a v ustanovení § 50 téhož zákona písm. a), b), c), d) je mj. uvedeno:

"Uzavření smlouvy na podkladě písemné výzvy zasláné zadavatelem jednomu zájemci o veřejnou zakázku k podání nabídky se připouští v případě

- a) naléhavé potřeby, jde-li o ohrožení životů nebo zdraví lidí nebo hrozí nebezpečí škody velkého rozsahu,*
- b) specializované veřejné zakázky v případech, kdy plnění veřejné zakázky může poskytnout jediný zájemce o veřejnou zakázku,*
- c) dodatečné nebo opakované veřejné zakázky (především z důvodu standardizace nebo slučitelnosti předmětu veřejné zakázky), pokud svým rozsahem nepřekročí 50 % ceny původní veřejné zakázky ...,*
- d) kdy poskytnutí plnění jinou osobou by vedlo k porušení práv z průmyslového nebo duševního vlastnictví, ... "*

O d ů v o d n ě n í:

- a) MŽP při zadávání zakázek na vypracování projektů, studií, posudků a expertiz, jejichž cena je vyšší než 100 000 Kč, nevyhlašovalo v roce 1995 obchodní veřejnou soutěž ani nepodalo písemnou výzvu dle ustanovení § 49 odst. 1 nebo ustanovení § 50 zákona, ačkoliv se jednalo o veřejnou zakázku dle ustanovení § 2 citovaného zákona. Jedná se o samostatné smlouvy o dílo s vymezeným předmětem díla, termínem plnění a cenou stanovenou za toto dílo. Porušení výše uvedeného zákona bylo zjištěno u 13 zakázek v celkové výši 4 695 243 Kč.
- b) MŽP při nákupu informační techniky a technologie investičního charakteru-hardwaru nevyhlašovalo obchodní veřejnou soutěž na zakázky s cenou vyšší než 1 000 000 Kč, u zakázek s cenou nižší než 1 000 000 Kč, kde se dle ustanovení § 49 odst. 1 písm. d) připouští podání písemné výzvy zájemcům o veřejnou zakázku, nebyla tato rovněž podána. Celkem byla v rozporu s citovanými ustanoveními zakoupena výpočetní technika za 3 173 608 Kč.
- c) MŽP při nákupu informační techniky a technologie - softwaru nevyhlásilo obchodní veřejnou soutěž ani nepodalo výzvu zájemcům o veřejnou zakázku dle ustanovení § 49 nebo § 50 na zakázky nad stanovený limit, za které zaplatilo celkem 1 540 855 Kč;

D. ustanovení § 45 odst. 1, 2 a 6 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. uvedeno:

"Podniky nemohou uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku ..., k němuž mají právo hospodaření... "

"Výjimky z ustanovení odst. 1 může v odůvodněných případech povolit příslušná vláda. "

"Na rozpočtové a příspěvkové organizace se ustanovení odstavců 1 a 2 vztahují, jen pokud jde o úplatné převody majetku s výjimkou pozemků. "

O d ů v o d n ě n í:

MŽP bez udělení výjimky vládou ČR prodalo 5 vozidel, pořízených v letech 1991 až 1992 (celková pořizovací cena 1 209 300 Kč), za celkem 338 300 Kč. Vzhledem k roku výroby těchto vozidel se na jejich prodej nevztahuje výjimka dle usnesení vlády ČR č. 139 ze dne 3. 5. 1991, ve znění usnesení vlády ČR č. 197 ze dne 18. 3. 1992, která povoluje prodej osobních a nákladních automobilů a autobusů starších 5 let. MŽP přitom v roce 1995 doplnilo autopark o 15 vozidel celkem za 6 106 679 Kč;

E. ustanovení bodu II/2/a usnesení vlády ČR č. 524 ze dne 21. 9. 1994, o státním rozpočtu České republiky na rok 1995, které mj. ukládá členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů *"stanovit ze schválených ukazatelů státního rozpočtu objemy poskytovaných prostředků a další ukazatele pro organizace v jejich působnosti, a to do 15 dnů po obdržení ukazatelů podle bodu II/1 tohoto usnesení "*.

O d ů v o d n ě n í:

Rozpis schválených (závazných) ukazatelů státního rozpočtu pro kapitolu "Ministerstvo životního prostředí" obdrželo MŽP dopisem ze dne 22. 12. 1994. Rozpis prostředků na rozpočtové a příspěvkové organizace provedlo až dopisem ze dne 7. 2. 1995.

II. Rozpočtové organizace

Správa chráněných krajinných oblastí ČR (dále jen "SCHKO ČR"),

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (dále jen "AOPK ČR")

porušily:

A.1. SCHKO ČR a AOPK ČR

ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.
(viz citace v bodě I. A.1),

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/
/1991 Sb.,
(viz citace v bodě I. A.2).

O d ů v o d n ě n í:

SCHKO ČR a AOPK ČR nepostupovaly v souladu s výše uvedenými právními předpisy, přičemž rovněž nerespektovaly Zásady pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořízení investičního majetku, č. j. 113/1 679/1994, uveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 4/1994, které MF vydalo k jednotnému postupu pro čerpání prostředků státního rozpočtu, k jejichž dodržování je MŽP zavázáno svým rozpočtovým opatřením. Podle těchto Zásad:

- Účelové systémové dotace vedené na účtě ČNB s předčíslem 916 nelze použít k jiným účelům, než bylo určeno.
- Na akcích s účastí státního rozpočtu musí být v roce zahájení proinvestováno nejméně 20 % z celkových rozpočtových nákladů pro pořízení investičního majetku ...
- Použití pro jiné účely, než vymezené, bude kvalifikováno jako porušení rozpočtové kázně podle § 30 zákona č. 576/1990 Sb.

SCHKO ČR

- použila prostředky systémové investiční dotace ve výši 630 891 Kč pro účely běžné míry investování, přičemž pro oba druhy dotací zřizovatel ve svých rozpočtových opatřeních stanovuje účel odděleně;
- vyčerpala na investiční akci "revitalizace ramen Lužnice", která je hrazena ze systémové investiční dotace, z plánovaných 940 000 Kč (20 % celkových nákladů) v roce 1995 pouze 357 000 Kč. Akce zahájená v roce 1995 je rozvržena na více let.

AOPK ČR

- uhradila 7 285 Kč na investiční výstavbu z neinvestičních prostředků. Tato částka měla být hrazena z prostředků systémové investiční dotace;

A. 2. SCHKO ČR

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb.
(viz citace v bodě I. A.2).

O d ů v o d n ě n í:

SCHKO ČR v roce 1995 pořídila stejnokroje podle Instrukce (viz bod I. A.4). Požadavky na množství a druh výstroje zpracovaly jednotlivé správy CHKO a předaly MŽP. SCHKO ČR uhradila v prosinci 1995 dodávky stejnokrojů celkovou částkou 1 977 562 Kč. Faktury, na základě kterých byly dodávky uhrazeny, obsahují soupis stejnokrojových součástí. Dodávky byly přebírány zástupci správ u dodavatele osobně nebo byly zaslány poštou. V době kontroly neměla SCHKO ČR doklad o převzetí všech položek dle faktur, tj. neměla doloženo věcné plnění. Evidence o přidělení stejnokrojů jednotlivým zaměstnancům byla v době kontroly (březen 1996) teprve zpracovávána;

B. 1. SCHKO ČR a AOPK ČR

ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.
(viz citace v bodě I. B.1),

ustanovení § 4 odst. 2 téhož zákona, kde je mj. uvedeno:

"Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování ..."

O d ů v o d n ě n í:

AOPK ČR nevedla správně účetní evidenci o majetku. Účtovala i o majetku, ke kterému má právo hospodaření jiná organizace - SCHKO ČR. Tento stav je důsledkem nedokončené a nevyjasněné delimitace.

Neprovedla ocenění pozemků, ke kterým nabyla právo hospodaření bezúplatným převodem.

Nevede na příslušném účtu trvalé porosty na pozemcích, které byly vykoupěny pro stát z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR a ke kterým bylo zřízeno právo hospodaření pro AOPK ČR, v hodnotě nejméně 11 341 598 Kč.

Nevede některý hmotný investiční majetek (dále jen "HIM"), který používá, na příslušném majetkovém účtu, např. výpočetní techniku a kopírky v celkové hodnotě 124 996 Kč, pořízené a uvedené do užívání 30. 6. 1995. Do doby kontroly (březen 1996) nebyly na tyto předměty vyhotoveny zápisy o uvedení stroje do provozu a jsou dosud vedeny na účtu investic.

Některý drobný hmotný investiční majetek (dále jen "DHIM") byl veden v evidenci dříve než byl dodán. Týká se to nábytku v hodnotě 9 904 Kč, který byl veden v evidenci s datem pořízení 13. 12. 1995, přestože 15. 1. 1996 ještě nebyl dodán. Magnetofon v hodnotě 7 000 Kč vedený v evidenci od 20. 12. 1995 byl dodán až 2. 1. 1996.

SCHKO ČR neúčtuje o majetku, ke kterému získala právo hospodaření na základě vymezení ve zřizovací listině. Tento stav je důsledkem nedokončené a nevyjasněné delimitace. Během roku 1995 SCHKO ČR na jednom ze svých středisek zlikvidovala majetek v celkové hodnotě 76 243 Kč, který však nemůže účetně odepsat, protože o něm neúčtovala;

B. 2. SCHKO ČR a AOPK ČR

ustanovení § 29 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

"U peněžních prostředků v hotovosti musí účetní jednotky provést inventarizaci nejméně čtyřikrát ročně."

O d ů v o d n ě n í:

SCHKO ČR provedla inventarizaci peněžních prostředků v hotovosti na středisku v Praze pouze dvakrát

za období od svého vzniku (1. 3. 1995) do konce roku 1995. Na správách CHKO Broumovsko, Český ráj, Blanský les a Třeboňsko nebyla v témže období provedena žádná inventarizace peněžních prostředků v hotovosti.

AOPK ČR neprovedla za stejné období inventarizaci peněžních prostředků v hotovosti na středisku v Praze, na středisku Bozkovská dolomitová jeskyně a na středisku Pardubice;

C. SCHKO ČR a AOPK ČR

ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb.
(viz citace v bodě I. C).

O d ů v o d n ě n í:

SCHKO při zajišťování externí činnosti související s ošetřováním památných stromů v CHKO České středohoří zadala během roku 1995 tyto práce dvěma fyzickým osobám. Celkový finanční závazek činil 200 000 Kč. Veřejná obchodní soutěž nebyla vyhlášena ani nebyla poslána výzva více zájemcům o veřejnou zakázku, která se v tomto případě připouští s ohledem na ustanovení § 49 odst. 1b) a 1d), nebo případně výzva jednomu zájemci podle ustanovení § 50 výše uvedeného zákona.

AOPK zadala bez výběrového řízení zakázku financované z provozních prostředků, např. sanace skal za 365 000 Kč, geodetické práce v jediné lokalitě celkem za 228 000 Kč. Na péči o zvláště chráněná území vynaložila celkem 170 000 Kč a na obdobné činnosti v téže lokalitě byla v témže roce uzavřena další smlouva v objemu 70 000 Kč.

Rovněž neprovedla výběrové řízení při pořízení investičního majetku. Během měsíce června 1995 byly pořízeny od různých dodavatelů 3 stejné kopírky v úhrnné ceně 209 903 Kč.

III. Příspěvkové organizace

Správa národního parku Podyjí (dále jen "NP Podyjí"),
Správa Krkonošského národního parku (dále jen "KRNAP"),
Správa národního parku a chráněné krajinné oblasti Šumava (dále jen "NP Šumava"),
Český hydrometeorologický ústav (dále jen "ČHMÚ")
porušily:

A. 1. NP Podyjí, KRNAP, NP Šumava

ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.
(viz citace v bodě I. A. 1).

O d ů v o d n ě n í:

NP Podyjí při použití prostředků systémové investiční dotace na hlavní činnost ve výši 2 741 387 Kč nedodržel podmínky stanovené MF a zřizovatelem, když tyto prostředky použil na stavby, stroje a zařízení sloužící hospodářské činnosti.

KRNAP použil rozpočtové prostředky roku 1994 určené zřizovatelem na řešení "Programu péče o životní prostředí" ve výši 70 000 Kč až v roce 1995.

NP Šumava použil rozpočtové prostředky systémové investiční dotace ve výši 11 253 Kč na jinou akci, než zřizovatel určil. Neinvestiční prostředky určené zřizovatelem na řešení vědeckovýzkumných úkolů (granty) použil ve výši 20 000 Kč na investiční výdaje a dalších 7 000 Kč použil sice na neinvestiční výdaje, ale v rozporu s uzavřenou smlouvou;

B. 1. NP Šumava, NP Podyjí, KRNAP a ČHMÚ

ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.
(viz citace v bodě I. B. 1),

ustanovení § 4 odst. 2 téhož zákona
(viz citace v bodě II. B. 1).

O d ů v o d n ě n í:

NP Šumava

- do pořizovací ceny HIM zahrnul i prostředky ve výši 11 253 Kč, které nebyly vynaloženy na pořízení tohoto majetku. Náklady na práce charakteru technického zhodnocení u tří objektů ve výši 2 764 632 Kč začíteloval do nákladů v rámci běžných oprav a nezvýšil zůstatkovou cenu příslušných HIM o tuto částku. Pořízení další stavby ve výši 164 638 Kč nevedl v předepsané evidenci;
- v době kontroly (březen 1996) neměl zařazen v předepsané evidenci a neúčtoval o majetku v hodnotě 19 809 313 Kč, který mu byl převeden smlouvou ze dne 6. 12. 1995. Smlouvu obdržel dne 19. 1. 1996;
- na účtu HIM a v evidenci majetku vedl ještě ke dni 31. 12. 1995 objekty v hodnotě 2 056 160 Kč, které byly již v říjnu 1995 zlikvidovány.

NP Podyjí

- nevedl analytickou evidenci ve všech případech v souladu se skutečností a zápisy na syntetickém účtu - např. domek pořízený v prosinci 1994, kdy byl rovněž proveden účetní převod z účtu pořízení investic na příslušný majetkový účet, byl podle analytické evidence HIM zařazen do užívání až od července 1995;
- z neinvestičních prostředků uhradil 15 785 Kč, přestože se jednalo o náklady spojené s pořízením investičního majetku;
- rekonstrukci objektu, který byl zkolaudován v lednu 1995, vedl v době kontroly (únor 1996) stále na účtu pořízení a nepřevodl jej na příslušný majetkový účet;
- objekt získaný delimitací k 1. 1. 1994 není veden v inventurních soupisech, do účetní evidence HIM byl zaveden v prosinci 1995, a to nesprávně v nulové hodnotě;
- nevede předepsanou evidenci najatého majetku a nemá zřízen příslušný podrozvahový účet.

KRNAP

vykázal čerpání účelových prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v rámci Programu péče o životní prostředí v roce 1994 ve výši 1 000 000 Kč. Ve skutečnosti čerpal pouze 930 000 Kč a 70 000 Kč ponechal na svém účtu do roku 1995, kdy byly teprve vyčerpány.

ČHMÚ

- a) převážnou většinu pozemků, ke kterým má právo hospodaření, nevedl v účetnictví na předepsaném účtu; část pozemků byla vedena v seznamu se souhrnným ohodnocením, které neodpovídá cenám dle znaleckých posudků; byly zjištěny nesrovnalosti mezi výpisy z evidence nemovitosti a seznamem budov a staveb, který je součástí hlavní účetní knihy;
- b) zařazování do předepsaných odpisových tříd a oborů nebylo důsledně dodržováno; nesprávně účtoval o uměleckém díle v hodnotě 5 300 Kč;

B. 2. NP Šumava

ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., kde je mj. uvedeno:

"Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí ..."

O d ů v o d n ě n í:

NP Šumava do výdajů roku 1995 zaučtoval náklady předchozího roku ve výši 175 853 Kč;

B. 3. NP Podyjí

ustanovení § 30 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

"Inventarizační rozdíly vyúčtují účetní jednotky do účetního období, za které se inventarizací ověřuje stav majetku a závazků."

O d ů v o d n ě n í:

NP Podyjí nevyúčtoval do účetního období roku 1994 inventarizační rozdíly. Rovněž inventarizační rozdíly budov a staveb za rok 1995 nebyly do správného účetního období vyúčtovány a dále nebylo doloženo, jak byly vyúčtovány zjištěné inventarizační rozdíly DHIM z tohoto roku;

C. NP Šumava

ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 199/1994 Sb. (viz citace v bodě I. C).

O d ů v o d n ě n í:

NP Šumava v roce 1995 nevyhlásil obchodní veřejnou soutěž na vybavení správní budovy typovým nábytkem v pořizovací ceně 1 350 310 Kč. Rovněž nevyhlásil obchodní veřejnou soutěž na vybavení interiéru správní budovy v pořizovací ceně 2 939 628 Kč;

D. NP Podyjí, KRNAP a NP Šumava

ustanovení Výměru MF ČR č. 01/93, resp. 01/94, kterými se vydává seznam zboží s regulovanými cenami (vydané na základě § 10 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, a zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen), kde je v části II. položka 9, resp. 11, mj. stanoveno:

"Stavby, stavební objekty, provozní soubory, stavební a montážní práce, dodávky strojů a zařízení a projektové práce financované za účasti státního rozpočtu ..."

Pro účely regulace cen platí: ...

B. ceny podle smluv uzavřených od 1. září 1991 se sjednávají na podkladě vyhodnocení soutěže podle Zadávacího řádu staveb ..., který je pro účely regulace cen podle tohoto písmene závazný ..."

(6) Veřejnou soutěž vyhlásí zadavatel podle čl. 15 Zadávacího řádu staveb a též povinně v Cenovém věstníku ..."

Podle ustanovení odst. 12 stejné položky se nedodržení postupu dle Výměrů považuje za neoprávněné použití rozpočtových prostředků a postupuje se podle § 30 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.

O d ů v o d n ě n í:

NP Podyjí uhradil v roce 1995 ze státního rozpočtu na akci "Zateplení informačního střediska Čížov" 301 000 Kč na základě smlouvy uzavřené v roce 1994. Cena nebyla sjednána na podkladě výsledků soutěže podle Zadávacího řádu staveb (dále jen "ZŘS").

KRNAP pro investiční akci "Rekonstrukce administrativní budovy čp. 3", která byla zahájena v roce 1994, nevyhlásil veřejnou soutěž v Cenovém věstníku. Na uvedenou akci bylo použito v roce 1995 ze státního rozpočtu (systémová investiční dotace) 5 800 000 Kč.

NP Šumava pro stavbu služebního rodinného domu nevyhlásil obchodní veřejnou soutěž na výběr projektanta a dodavatele. Dodavatelé obou zakázek byli vybráni na základě užší soutěže, přičemž pro tento způsob zadání nebyly splněny podmínky požadované ZŘS, ani podmínka souhlasu orgánu poskytujícího finanční prostředky dle citovaných Výměrů MF ČR. Ze státního rozpočtu bylo v letech 1994 a 1995 použito na úhradu obou zakázek celkem 6 329 764 Kč.

Při vyhlášení veřejných soutěží na dodavatele staveb informačního střediska a správní budovy nedodržel NP Šumava ustanovení ZŘS týkající se vyhlášení soutěže, stanovení soutěžních podmínek a zpracování zadávacích podkladů. Rovněž nevyhlásil soutěže v Cenovém věstníku. Na stavbu informačního střediska bylo v letech 1994 a 1995 vynaloženo ze státního rozpočtu 2 382 429 Kč, na stavbu správní budovy v roce 1995 14 300 000 Kč;

E. KRNAP a NP Podyjí

ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., kde je uvedeno:

"O přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku i o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím písemně pověřený jiný vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu. K rozhodnutí o přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku musí být dodatečně připojen doklad o tom, jak bylo s majetkem naloženo."

O d ů v o d n ě n í:

KRNAP

- a) v letech 1994 a 1995 při likvidaci HIM v celkové ceně 1 081 796 Kč
- nedoložil rozhodnutí o neupotřebitelnosti majetku vedoucího organizace ani jím pověřeného jiného vedoucího pracovníka, chybí doklady o tom, jak bylo s majetkem naloženo,
 - v zápisech týkajících se vyřazení 4 ks počítačů v pořizovací ceně 345 179 Kč a v protokolu o hmotné likvidaci za rok 1995 uvedl, že počítače byly zlikvidovány, ve skutečnosti jsou však tyto počítače dosud uskladněny v KRNAP;
- b) při likvidaci DHIM v letech 1994 a 1995 v celkové ceně 516 211 Kč nedoložil rozhodnutí o neupotřebitelnosti majetku vedoucího organizace, ani jím písemně pověřeného jiného vedoucího pracovníka, chybí doklady o tom, jak bylo s majetkem naloženo.

NP Podyjí

nevyhotovoval předepsané doklady při likvidaci majetku v roce 1994 a v případech, kdy vznikla škoda, dosud nebyla uplatněna náhrada škody;

F. NP Šumava a ČHMÚ

ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb. (viz citace v bodě I. A. 1),

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb. (viz citace v bodě I. A. 2).

O d ů v o d n ě n í:

NP Šumava a ČHMÚ nepostupovaly v souladu s výše uvedenými právními předpisy, přičemž rovněž nerespektovaly Zásady pro poskytování a čerpání prostředků státního rozpočtu pro pořizování investičního majetku, č. j. 113/1 679/1994, uveřejněné ve Finančním zpravodaji č. 4/1994, které MF vydalo k jednotnému postupu pro čerpání prostředků státního rozpočtu, k dodržování kterých je MŽP zavázáno svým rozpočtovým opatřením, kterým jim tyto prostředky poskytlo. Podle těchto Zásad:

- ... mohou právnické a fyzické osoby poskytovat zálohy zhotovitelům díla ..., a to do výše 10 % z objemu investičních výdajů stanovených pro každý rok výstavby. Za tyto zálohy bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění, tj. zúčtování za provedené práce a dodávky ..., vystaven doklad o úhradě jako podklad pro dílčí plnění ve smyslu zák. č. 588/1992 Sb. ...
- U technologických dodávek mohou být poskytnuty zálohy do výše 10 % pořizovací ceny investičního majetku. Ve výši těchto záloh bude v tomtéž roce provedeno věcné plnění ..., vystaven doklad o úhradě jako podklad pro dílčí plnění ve smyslu zák. č. 588/1992 Sb. ...
- Použití pro jiné účely, než vymezené bude kvalifikováno jako porušení rozpočtové kázně podle § 30 zákona č. 576/1990 Sb. ...

NP Šumava poskytoval zálohy na jednotlivé měsíce vždy po provedení věcného plnění za předchozí zálohu, nevyžadoval však vystavení daňového dokladu za dílčí plnění. Na stavbu služebního rodinného domu poskytl takto zálohy ve výši 2 000 580 Kč, na stavbu správní budovy ve výši 5 772 793 Kč, na stavbu informačního střediska ve výši 1 830 823 Kč. Všechny zálohy byly uhrzeny ze systémové investiční dotace na rok 1995.

ČHMÚ uhradil na základě zálohových faktur v roce 1995 celkem 20 000 000 Kč za zařízení z dovozu, přičemž cena dle smlouvy činila 28 927 114 Kč. Nainstalované zařízení bylo ze strany ČHMÚ převzato 15. 12. 1995. Do doby kontroly (1. 3. 1996) nebyly zálohové faktury vyúčtovány a nebyl vystaven doklad pro vyčíslení DPH. Na další zařízení z dovozu v ceně dle smlouvy 12 584 586 Kč poskytl ČHMÚ v roce 1995 zálohy v celkové výši 9 989 748 Kč. Zařízení nebylo v době kontroly ze strany ČHMÚ dosud převzato, zálohové faktury nebyly vyúčtovány a nebyl vystaven doklad pro vyčíslení DPH. ČHMÚ nepodal ani žádost o výjimku k překročení povolené výše zálohy, kterou může u technologických dodávek ze zahraničí povolit MF dle čl. 2 odst. 7 Zásad. ČHMÚ dále poskytl zálohu ve výši 800 000 Kč na dodávku stavebních prací, jejichž cena bez DPH byla na rok 1995 stanovena smlouvou s dodavatelem ve výši 1 325 100 Kč. Všechny výše uvedené zálohové faktury uhradil ČHMÚ z prostředků systémové investiční dotace.

G. NP Šumava a NP Podyjí

ustanovení § 54 zákona č. 50/1976 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, kde je uvedeno:

"Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení nebo na základě ohlášení stavebnímu úřadu."

O d ů v o d n ě n í:

NP Šumava vybuďoval v roce 1995 v souvislosti se stavbou služebního rodinného domu hydrogeologický vrt bez stavebního povolení.

NP Podyjí provedl v roce 1995 rekonstrukci studny bez stavebního povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu.

IV. Ostatní orgány a organizace

Okresní úřad Česká Lípa (dále jen "OkÚ Česká Lípa"),
Okresní úřad Znojmo (dále jen "OkÚ Znojmo"),
Městský úřad Milovice (dále jen "MÚ Milovice"),
Povodí Labe, a. s., (dále jen "Povodí Labe")
porušily:

A. 1. OkÚ Česká Lípa

ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb.
(viz citace v bodě I. A.1).

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Česká Lípa z rozpočtových prostředků roku 1994 účelově určených na likvidaci škod po Sovětské armádě použil 1 372 750 Kč na úhradu prací provedených až v roce 1995 a obdobně z rozpočtových prostředků roku 1995 použil 300 507 Kč na práce provedené v roce 1996. Neoprávněně použil z rozpočtových prostředků roku 1995 částku 804 969 Kč, kterou zaplatil za provedené práce, přestože tyto byly již uhrazeny z prostředků roku 1994 na základě zálohové faktury. Dále neoprávněně použil prostředky ve výši 27 900 Kč tím, že o tuto částku zaplatil za skutečně provedené práce dodavateli vyšší cenu, než byla smluvně dohodnuta;

A. 2. OkÚ Znojmo

ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky MF ČR č. 205/
/1991 Sb.
(viz citace v bodě I. A.2).

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Znojmo obdržel ze státního rozpočtu účelové prostředky na pořízení územního plánu sídelního útvaru pro obce ležící v ochranném pásmu NP Podyjí. Uzávěřel s dotčenými obcemi smlouvy o sdružení prostředků, ve kterých se účastníci sdružení zavázali splatit svůj podíl finančních prostředků ke stanovenému datu. Dle této smlouvy byl oprávněn provést inkaso dlužné částky z běžného účtu obecního úřadu, pokud tento nezaplatí příslušnou částku v termínu. OkÚ Znojmo nevyužil tohoto oprávnění v případě, kdy čtyři obce nepřevedly do konce roku 1995 prostředky v celkové výši 147 450 Kč a další obce převedly prostředky na účet sdružení se zpožděním až 100 dnů;

B. OkÚ Česká Lípa a MÚ Milovice

ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.
(viz citace v bodě I. B.1).

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Česká Lípa vykázal čerpání účelových prostředků na sanační práce - likvidace škod po Sovětské armádě - ve výši 43 135 062 Kč, přestože ve skutečnosti proplatil dodavateli na tento účel faktury ve výši 43 940 031 Kč.

MÚ Milovice do knihy došlých faktur nezapsal dvě faktury, kterými byly vyúčtovány zálohové faktury za práce na likvidaci škod po Sovětské armádě. Toto vyúčtování zálohových faktur nebylo v účetnictví MÚ Milovice vůbec vedeno.

C. OkÚ Česká Lípa, MÚ Milovice a Povodí Labe

nedodržely smluvní podmínky, a tím současně porušily podmínky, za kterých jim byly prostředky ze státního rozpočtu poskytnuty. Pokud příjemce poruší podmínky stanovené při poskytnutí dotace, jde podle Výkladu MF ČR č. j. 113/20 481/95 ze dne 7. 4. 1995 o neoprávněné použití prostředků státního rozpočtu ve smyslu zákona č. 576/1990 Sb.

O d ů v o d n ě n í:

OkÚ Česká Lípa proplatil v průběhu roku 1995 bez souhlasu MŽP zálohové faktury v celkové výši 2 654 278 Kč, přestože podle smlouvy s MŽP, které prostředky poskytlo, je možno proplácet zálohové faktury pouze s jeho souhlasem. Dále neprováděl kontrolní dny v termínech dle smlouvy s MŽP.

MÚ Milovice proplatil v průběhu roku 1995 bez souhlasu MŽP zálohové faktury v celkové výši 11 199 972 Kč, přestože podle smlouvy s MŽP je možno proplácet zálohové faktury pouze s jeho souhlasem. Nedodržel podmínku, podle níž poslední faktura nejméně ve výši 15 % ceny díla bude proplacena až po převzetí celého předmětu plnění, a v předstihu proplatil celkem 4 222 046 Kč. Kromě toho umožnil dodavatelům účtovat vyšší ceny za jednotkové výkony, než byly smluvně dohodnuty.

Povodí Labe obdrželo ze státního rozpočtu účelové prostředky na údržbu a provoz vodní dopravní cesty. Podle smlouvy s MŽP se Povodí Labe zavázalo dodržovat "Zásady uvolňování neinvestiční dotace ze státního rozpočtu na pokrytí nezbytných nákladů spojených s údržbou a provozem udržované veřejné vodní dopravní cesty pro akciové společnosti Povodí Labe a Povodí Vltavy pro rok 1995 a další". Tyto zásady porušilo tím, že pro poskytnuté prostředky ve výši 77 670 000 Kč nezfídilo zvláštní účet.

Vyhodnocení:

Nedostatky při hospodaření s prostředky rozpočtové kapitoly "Ministerstvo životního prostředí", zejména neoprávněné a neekonomické použití prostředků státního rozpočtu, byly zjištěny na všech úrovních kontrolovaných subjektů, tj. na MŽP, v jím zřízených organizacích i u dalších orgánů a organizací, které tyto prostředky obdržely k účelovému použití.

Na MŽP zjištěné nedostatky při hospodaření s rozpočtovými prostředky souvisely zejména s nedodržováním ustanovení § 5, § 11, § 31 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky České republiky a obcí v České republice (rozpočtová pravidla republiky), ve znění pozdějších předpisů,

ustanovení § 7, § 11 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a ustanovení § 3 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek. MŽP např. nedoložilo věcné plnění některých smluvních ujednání, ačkoliv za ně zaplatilo, nedodržovalo ustanovení, podle kterého rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, nakupovalo stejnojmenné, k jejichž nošení nebyli zaměstnanci ministerstva oprávněni, proplácelo faktury bez specifikace účetního případu, zápisů o převzetí práce, před uskutečněním věcného plnění, neprovádělo výběrová řízení na dodavatele atd. V mnoha případech hospodárnost a oprávněnost vynaložených prostředků nebylo možno z důvodu neprůkazných dokladů ověřit.

Při uzavírání smluvních vztahů se vyskytovaly nedostatky narušující hospodárné použití prostředků státního rozpočtu, např. v některých případech byly sjednávány smlouvy bez vymezení předmětu plnění, v 61 % byly dohodnuty smluvní ceny bez kalkulace, ve stejném procentu smluv nebyly sjednávány sankční postihy. O převzetí díla ve většině případů nebyly pořizovány zápisy a nebyla hodnocena kvalita a využitelnost předávaných výsledků. Docházelo k proplácení celé ceny díla před jeho dokončením.

Závažné nedostatky byly zjištěny při vybavování MŽP výpočetní technikou, mj. i v souvislosti s nedodržováním ustanovení zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Nedostatečná řídicí a kontrolní činnost MŽP se projevila při poskytování prostředků státního rozpočtu rozpočtovým a příspěvkovým organizacím při zřizování nových organizací, což se následně promítlo i do nedostatků zjištěných v činnosti těchto organizací. A dále i při účelovém poskytování prostředků státního rozpočtu jiným orgánům a organizacím, např. pro zabezpečení likvidace škod po Sovětské armádě.

Rozpočtové a příspěvkové organizace nepostupovaly vždy v souladu s platnými předpisy a nejčastěji nedodržovaly a porušovaly:

- zřizovatelem stanovené podmínky pro používání prostředků systémové investiční dotace,
- předpisy o nakládání se státním majetkem,
- předpisy v oblasti účetnictví,
- předpisy k zadávání veřejných zakázek.

U ostatních orgánů a organizací, které získaly rozpočtové prostředky z kapitoly "Ministerstvo životního prostředí", bylo v některých případech zjištěno použití těchto prostředků v rozporu s účelem, na kte-

rý byly určeny a rovněž jejich nevhodné použití. Některé organizace nedodržovaly podmínky, za kterých jim byly prostředky státního rozpočtu přiděleny.

U kontrolovaných občanských sdružení nebylo zjištěno porušení platných předpisů při použití poskytnutých dotací ze státního rozpočtu.

Čerpání rozpočtových prostředků kapitoly "Ministerstvo životního prostředí" bylo za rozpočtový rok 1995 vykázáno ve výši 1 730 mil. Kč. Kontrole bylo podrobeno cca 75 % rozpočtových prostředků.

Kontrolou bylo z rozpočtových prostředků roku 1995 zjištěno

u rozpočtových organizací (včetně MŽP)

- neoprávněné čerpání prostředků na neinvestiční výdaje ve výši 2,4 mil. Kč,
- nevhodné čerpání prostředků na neinvestiční výdaje ve výši 7,1 mil. Kč,
- nevhodné čerpání prostředků na investiční výdaje ve výši 2,8 mil. Kč,
- porušení ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, u částky 15 mil. Kč,
- zadávání veřejných zakázek v rozporu s ustanoveními zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v hodnotě 10,6 mil. Kč;

u příspěvkových organizací

- neoprávněné čerpání systémové investiční dotace ve výši 2,7 mil. Kč,
- nevhodné čerpání systémové investiční dotace ve výši 40,4 mil. Kč,
- porušení ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, u částky 25 mil. Kč a ustanovení vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, u částky 1,9 mil. Kč,
- zadávání veřejných zakázek v rozporu s ustanoveními zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, v hodnotě 4,2 mil. Kč a nedodržení postupu dle Výměrů MF ČR č. 01/93, resp. 01/94 (před působností zákona č. 199/1994 Sb.) při výběru dodavatele staveb, na které bylo z rozpočtových prostředků roku 1994 a 1995 vynaloženo 29,1 mil. Kč, což je neoprávněné použití rozpočtových prostředků.

u ostatních orgánů a organizací

- nedodržení smluvních podmínek, za kterých jim byly poskytnuty dotace v částce 95,7 mil. Kč, což je dle Výkladu MF neoprávněné použití rozpočtových prostředků.